

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΤΗΣ ΓΙΑΣΝΑΪ ΓΑΣ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

Ο ΤΟΛΣΤΟΗ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΤΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

‘Ο Τολστόη στά νειάτια του και στά γηρατιά του. ‘Η τόψεις του γιά τά νεανικά του σφάλματα. ‘Ο διε φθαρκμένος γλεντζές πού γίνεται άγνός και δίκαιος χριστιανός. ‘Η άποκήρυξις τού έργου του. Τι είπε στον ‘Ανδρέα Μπανιέ. ‘Ενα χαρακτριστικό έπεισόδιό του μ’ έναν Πρίγκηπα. ‘Ο ζητιάνος κι’ ό σκληρός στρατιώτης. — ‘Διάβα- σεις τό Εύαγγέλιο ; — ‘Διάβασεις τόν στρατιωτικό κανονισμό ;’ ‘Ο Τολστόη βρίσκει τό δασκαλέ του.

‘Όταν ξαναθυμάμαι τά εφηβικά μου χρόνια και τήν πνευματική μου κατάστασι εκείνης τής εποχής, καταλαβαίνω γιά ποιό λόγο έκανα τόσες άτιμίες, τόσα τρομαρά έγκλήματα, χωρίς κανένα σκοπό, χωρίς νά ήλω συνειδητέ νά βλάπω τόν έαυτό μου—άλλ’ ά- πλάς από περιέργεια, από μιάν άνώτερη άνάγκη νά κάνω κάτι...

Αυτά έγραφε ό Τολστόη όταν—γέρος παιά, λατρευόμενος από τούς συμπατριώτας του, θαυμαζόμενος άπ’ όλον τόν κόσμο—έριχνε μελαγχολικά βλέμματα στην περασμένη ζωή του.

‘Η σκέψι ότι άλλοτε ήτανε κακός και διεφθαρκμένος τόν κυνη- γούσε και τόν βασάνιζε μέχρι τής ημέρας τού θανάτου του.

Πράγματι... ‘Ο Τολστόη, πριν γίνη ό μεγάλος χριστιανικός συγγραφέας, ό προφήτης μιας νέας θρησκείας, υπήρξε άσωτος, φιλή- θονος, χαρτοπαίκτης, καταστροφεύς άθώων γυναικών και κορι- τωιδών—ένας τύπος γλεντζέ και άσυνειδήτου ανθρώπου.

Μιά μέρα όμως τά μάτια του άνοιχτηκαν στο πραγματικό φώς. Και τότε ό Τολστόη ειλε τή μαύρη άβυσσος τής περασμένης ζωής του. Και από κείνη τή μέρα, προσπάθησε μ’ όλη τή δύναμη τής με- γάλης ψυχής του νά διορθωθή, νά γίνη καλύτερος, νά πραγματοποιήση τόν άνθρωπινο του πού όνειροπόλησε ό Χριστός.

‘Αλλ’ ειλε τόσο μεγάλη συναισθησι των άτελειών και των έ- λαττωμάτων του, ώστε ήταν διαρκώς θυμωμένος με τόν έαυτόν του. Και όσο περνούσαν τά χρόνια, ό έκνευρισμός του μεγάλωνε.

Τό μίσος γιά τόν έαυτό του τόν έ- κανε σισά-σιγά νά εινε άπότομος μ’ όλους τούς ξένους, νά μνή μορφή ν’ άκούση τήν παραμικρή αντίλο- γία, τόν παραμικρό κολακευτικό λόγο.

Κάποτε, τόν ειλε έπισκεφθή στ’ Γιασναΐα Πολιάνα ό ‘Ανδρέας Μπα- νιέ, ένας από τούς καλύτερους νεο- τέρους Γάλλους συγγραφείς.

‘Ενα βράδυ, ενώ έτρώγανε μα- ζύ, ό Τολστόη άρχισε νά μιλή πε- ριφρονηκτικάτα στον έπισκέπτην του γιά τά μυθιστορημάτά του. (‘Ο Τολστόη, από τήν εποχή πού ήναιε προφήτης, άπαρηγήθηκε όλα τά λο- γοτεχνικά έργα του, επειδή ειλε τή γνώμη ότι διεφθειραν τό λαό).

Φαντάζεσθε με πόση κατάπληξη άκουε ό γάλλος συγγραφέας τό γέρο Τολστόη νά κατακρίνη και ν’ άπο- δοκιμάζη τά καλύτερα μυθιστορη- μάτά του—τά μυθιστορήματα εκείνα πού ειχαν μεταφρασθεί σ’ όλες τες γλώσσες τού κόσμου και διαβάζονταν από εκατομμύρια ανθρώπων!

Και ενώ ό Τολστόη έξακολουθούσε νά καταφέρεται έναντίον τών έργων του, ό ‘Ανδρέας Μπανιέ έτόλμησε νά τού πη διελιά-δειλιά :

— Μά, διδάσκαλε, θεωρούτε άνήθικα και τόν ‘Πόλεμο και τήν Ειρήνη; και τήν ‘Αννα ‘Καρένινα ;

— Μάλιστα ! τού άποκρίθηκε άπότομα ό Τολστόη. Και όταν λέω έγώ κάτι δεν έννοώ νά μου αντίλογη !

Και, συγχρόνως, χτύπησε τό κρανίε μ’ τή σοβαρή γροθιά του ‘Ο ‘Ανδρέας Μπανιέ έμεινε βουβός από κατάπληξη και φόβο.

‘Ενα άλλο ανέκδοτο πού χαρακτηρίζει τήν ψυχική κατάσταση τού Τολστόη—ό οποίος δεν ήλεγε και δεν έγραφε τίποτα πριν τό έξετάση άπ’ όλες τες πλευρές—εινε και τό παρακάτω :

Μιά μέρα, ό Τολστόη ειλε δεχτή τήν έπίσκεψη ενός πρίγκηπος, καθηγητού στο Πανεπιστήμιο τού Κιέβου. ‘Απάνω στο γράφειο του, ειλε τά δοκίμια τών διορθώσεων τής περιφημής μελέτης του ‘Τι εινε ή Τέχνη ;’ (‘Αντικειμενικός σκοπός τής μελέτης αυτής, ήταν ν’ άποδειχθή ό Τολστόη ό Ζαϊχίτζη δεν... άξιζε τίποτα ως ποιητής και διανοούμενος, επειδή δεν ειλε έπηρεασθεί από τό Εύαγγέλιο. ‘Η γνώμη αυτή εινε βέβαια λιγάκι παράτολη, μά ποιός μπορούσε νά γυρίσι τό άγρόστο κεφάλι τού Τολστόη ;)

‘Ενώ ό συγγραφέας συζητούσε με τόν έπισκέπτην του γιά τό βι- βλιό αυτό, πήγαν και τόν ζήτησαν γιά κάποια έγγρασια.

— ‘Εγώ θά λείψω γιά, ειλε τότε ό Τολστόη στον πρίγκηπα. Στο μεταξύ, λάβετε σάς παρακαλό τόν κόπο νά ρίξετε μιá ματιά σ’ αυτές τες διορθώσεις γιά νά τις στείλω στο τυπογραφείο.

— Εδώριστος, διδάσκαλε, άπεκρίθη ό καθηγητής. Σας έανα- λαμβάνω, όμως ότι δεν συμφωνώ καθόλου με τες γνώμες πού εκθέ- τετε σ’ αυτή τήν κριτική.

— Μού εινε άδύνατο και άνυπόφορο νά βλέπω ανθρώπους πού δεν συμφωνούν με τες γνώμες μου ! τού άποκρίθηκε τότε, όργισμέ-

νος και συνοφρυωμένος, ό προφήτης τής Γιασναΐας Πολιάνας, άδια- φροδύτας γιά τόν τίτλο και τήν κοινωνική θέση τού συνομιλη- τού του !

‘Ιδού τώρα κ’ ένα άλλο άγνωστο ανέκδοτο τού Τολστόη. Μιά μέρα, περνούσε κάτω από μιá κεντρική πύλη τού Κρεμλί- νου στη Μόσχα. ‘Ενας γέρος και άρρωστος ζητιάνος ήτανε καθισμέ- νος εκεί, έχοντας τό κεφάλι του δεμένο μ’ επιδέσιους.

‘Ο Τολστόη τόν ειλε, τόν λυπήθηκε κ’ έτοιμαζότανε νά τού δώ- ση μιá μικρή βοήθεια.

‘Εξαφνω όμως, ειλε τό ζητιάνο νά σηκώνεται δροθιος και νά τό βάξη στά πόδια, σέρνοντας με μεγάλη δυσκολία τό σαραβαλιασμένο κουφάρι του.

Τι ειλε συμβεί ; ‘Ο ζητιάνος ειλε άντικρύσει έναν ψηλό, γερό και καλοντυμένο στρατιώτη, πού τραβούσε καταπάνω του γιά νά τόν διώξη από εκεί. Πράγματι, ό στρατιώτης άρχισε νά κυνηγά τό γέρο ζητιάνο και νά τόν βρίζη, επειδή τόλμησε νά λερώσει με τά κουφέλια του μιá από τες κεντρικές πύλες τού Κρεμλίνο.

‘Ο Τολστόη παρακολούθησε τή σκηνή αυτή συνοφρυωμένος, νιώθοντας ένα άνυπόφορο πόνο στην καρδιά γιά τήν ανθρώπινη κτηνωδία. Και όταν ό στρατιώτης ξαναπέρασε από μπροστά του, περήφανος γιά τό κατώρθωμα πού ειλε κάνει, ό μεγάλος μυθιστο- ριογράφος τόν σταμάτησε και τού ειπε :

- Δέν μου λές,παλληκάρη μου, ξέρεις γράμματα ;
- ‘Ετσι φαίνεται ! τού άποκρί- θηκε ό στρατιώτης, μη ύποπτευό- μενος ποιόν ειλε άντίκρου του.
- ‘Εχεις διαβάσει τό Εύαγγέ- λιο ;
- Πώς !
- Θυμάσαι τι λέει κάπου : ‘*Εκείνος πού θά δόση σ’ ένα πεινασμένο νά φάη...*’

‘Ο στρατιώτης θυμήθηκε πράγ- ματι τά λόγια αυτά τού Κυρίου και ταράχτηκε. ‘Αρχισε λοιπόν νά σκέ- πτεται μήπως ειλε κάνει, πραγμα- τικώς κανένα μεγάλο άμάχημα ζητιώντας νά εκτελέση με τόση αυ- στηρότητα τό καθήκον του.

Τότε όμως τού ήρθε μιá φαι- νή έμπνευσης. Και ρώτησε τό συνο- μιλητή του :

- Δέν μου λές, έσύ πού ξέρεις γράμματα, έχεις διαβάσει τό στρατιωτικό κανονισμό ;
- ‘Όχι ! άναγκάσθηκε νά όμολογήση ό Τολστόη.
- ‘Αφού εινε έτσι, σόπα και μη μιλάς ! ‘Ο στρατιωτικός κανο- νισμός λέει ότι δεν επιτρέπεται στους ζητιάνους νά κάθονται κάτω από τες πύλες τού Κρεμλίνο.

Και ό στρατιώτης έφυγε, περήφανος επειδή τά κατάφερε ν’ άπο- στομώση τόν άγνωστο εκείνον...

‘Όσο γιά τόν Τολστόη εκούνησε θλιβερά τό κεφάλι του κ’ ένυ- νέχισε τό δρόμο του, βυθισμένος σέ στοχασμούς.

Συλλογιζότανε ότι ήσαν μορφο και φαντασιοπληκτικο εκείνοι πού έπασχίζαν νά έφαρμόσουν τά ύψηλά διδάγματα τού Εύαγγελιου στη σημερινή κοινωνική ζωή, άφου αυτό τό ίδιο τό Κράτος έβγαζε νόμους ριζικά άντιθέτους πρós τό πνεύμα τής διδασκαλίας τού Χριστού...

ΤΑ ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΕΡΜΠΟΥΛΙΕΣ

Κάποτε ό ποδ έτών άποθανών διευθυντής τής περιφημού φιλο- λογικής ‘Επιθεωρήσεως τών Δύο Κόσμων» Μτυλόξ ειλε καλέσει σέ γέμια στην έξοχική του έπαυλι τούς κυριωτέρους συνεργάτας τού περιοδικού του, μεταξύ τών οποίων και τό γνωστότατο στην ‘Ελ- λάδα μυθιστοριογράφο τού ‘Κόρητος Κόστια» Βίκτορα Σερμπουλιέξ.

Μεταξύ τών άλλων φαγητών τού γεύματος ήσαν και μανιτάρια από τό κτήμα τού Μτυλόξ. Μά όταν τά σερ- βήρισαν, όλοι έδίστασαν νά τά φάνε, φοβούμενοι μήπως ήσαν δηλητηριασμένα. Μόνος ό Σερμπου- λιέξ άρχισε χωρίς φόβο νά τά τρώη.

Τότε ό Μτυλόξ πιάνοντας του τό χέρι, τού φώναξε άσπρηά :

— Σερμπουλιέξ ! Τι κάνεις ;... Σειχνάς ότι ακόμα δεν έτελείσεις στην ‘Επιθεωρήσει» τό μυθιστορημά σου ;

‘Ο Δία» Τολστόη στ’ νεκρική του κλίνη.

